

Béts.

A' napokban érkezett vissza, a' Nápolyi Felségek' kíséréséből, Florentziából, Gróf Zichy Istvánné, Férjével együtt. Tsászárság Ö Felségétől Leveleket hozott a' F. Tsászárnénak, 's Christina Föhertzeg - Asszonynak. Meg akarván mutatni, hogy az Asszonyi Nem is állhat ki sanyarúságot a' bétületért, éjjel nappal utazott. Meg is előzte a' rendes Kurirt, mivel 6 napok alatt itt vólt Florentziából. — A' Levél vétele után, mindjárt utához készült Christina F. H. A. Hitvesével, Albert Hertzeggel együtt.

Apr. 26. és 28-dikán, *La bella Pescatrice* (szép Halász - Leány) nevü darabot jádzottak az Olasz Operisták. A' szép Halász - Leány' képét viselte Tomeoni nevezetü 19 esztendőös Menyetske, a' ki tsak most jött Nápolyból, a' híres Ferrarese' helyébe. Közönséges tapsolást érdemlett mind éneklésével, (mellynél ugyan fellyebb való a' Ferrareseé); mind kivált igen kedves, és tettző maga viselésével.

Ezen hónapnak 16-dikán költ Florentziai Levelek szerént, 13. és 14-diken külömbkülömbféle pompás mulattságokat adott Florentzia Város, a' kebelében tartózkodott Felségek' számára. 15-diken reggel, Livornóba utazott a' Nápolyi Király. 17-diken, Tsászárság Ö Felsege, 's a' Nápolyi Királyné is szándékoztak oda el indulni, holott új inneplések vártak ö Felsegekre.

II. Ferdinánd, tulajdon személyében átvette már a' Toskánai Nagy-Hertzezségnek kormányozását.

Az Auszriai Lombardiának Kormányozója Ferdinánd Föhertzeg, Apr. 7-dikén érkezett vissza Felentzei útjából Mediolánumba. Örömmel tölt el Mediolánum Város, 's az egész Tartomány, értvén kedves Kormányozójától, hogy a' Ts. Felségtől meg fogna látogattni.

Az *Ausriai Belgyiomnak* mind ekkoráig *Béts-
ben* mulatott Közöns. Kormányozói, *Christina* Fő
H. A. 's Férje *Albert* H. 26-dikon reggel *Dresda*
felé vették útjokat.

Ázt a' győzedelmi hirt, mellyet I i árkusunk-
ban közöltünk az *Oroszokról*, nem H. *Gallitzin-*
hez érkezett. *Orosz* Kurir hozta vólt (mint mi ezt
egy nagy helyről hozzánk küldött Jegyzésből ol-
vastuk); hanem egy itten által utazott *Görög*
terjesztette. Ugyan tsak érkezett Kurir *Jászváro-*
sából H. *Gallitzin*hez 26-dikon; 's következő
foglatatú győzedelmi tudósítást hozott H. *Potemkin*
Helytartójától *Repin* Hertzegtől:

„Generállieutenant H. *Gallitzin*, által taka-
rodott Népével a' *Dunán*; Apr. 6-dikán. Ugyan
azon időben Generálmajor *Kutusov* is által vitté
maga Oltszályát a' vizen *Taltsánál*. Túl a' *Dunán*
egyesítette magát G. L. H. *Gallitzin*; *Kutusov*-
val, 's indúlt egyenesen *Matsin* Városa felé. —
Útjában sok csoport *Törökökre* talált; de a' kiken
széltre diadalmaskodott; végre az említett Várost
is meg veite. Mintegy 7000-re ment öszveséggel
a' *Törököknek* száma, kikkel rész szerént útjában,
rész lizerént pedig a' Városban vólt ügye. — A'
Főkormányozó 3 lófarkas Basa, *Mehmed Oslan*,
el fogatott; úgy nem külömben *Hassan Sanfürdisi*
Basa is, a' ki egy meg hitt Embere vólt a' Nagy-
Vezérnek, 's tsak 14 napokkal érkezett az előtt
Matsinba, hogy ott, a' Nagyvezér' el-intézése
szerént, mindennemű szükséges hadi készületeket
meg tétessen. Rabságba esett egy *Ibrahim* ne-
vezetű *Bin-Basa* is, néhány más Tíztekkal, 's
Katonákkal, kiknek a' száma még nem tudatik.
Két ezer formán vesztettek a' *Törökök*, 's 9 ágyú-
kat. Oda lettek a' puskaporos, és más hadi
készületekkel rakva vólt alkalmas Magazintjaik is.
— Az *Oroszok*' vesztése, kimondhatatlan kevés;
áll t. i. mintegy 15 elesett *Kozákokból* 's *Arnau-*
ékból, és mintegy 30 *Sebesekből*.”

Mint.

Mint hogy fok Dámák nagyon szeretik a' tövel való szurkálódást: tanúságot vehetnek a' következő szerentsétlen történetből. Eggy Iffjú, neki berzentette a' Kedvesét szabadabb tréfáival. A' szép Szüz fenyegette, hogy ha békét nem hágy néki, még ma valami leli. Tsak hamar le kap egy haj-töt a' fejéről, 's tréfából a' karjába találja szúrni Barátjának. Ez, könnyen szenvedte a' szúrást, minthogy szép kéztől jött *). El-megy a' Legény, idő-vártatva Kegyesétől. Eszében

L 1 2

sem

*) A' szép kéztől származott poson-tsapásról azt mondotta egy alkalmatossággal a' nagy Fridrik, hogy az nem betsteleníthet. Az alkalmatosság e' volt: A' Stettini Kir. Hertzegasszony, nemmelly materiákat hozatott magának Lyonból (Frantzia Országból), de a' mellyek meg-tiltott portékák lévén, kótyavetyéltettek a' Harmintzadon. Hirével esvén ez a' Hertzegasszornynak, hivatja magához a' Harmintzad Biztosát, 's jelenti, hogy ő a' materiáknak kezéhez való szolgáltatását kívánnyá; meg igérvén néki, hogy a' mit kell tőlök fizetni a' királyi rendelések szerént, le fogja tenni. A' Biztos elment a' portékákért, 's oda vitte a' Hertzegasszornynak; de ez, nem akart már most semmit is fizetni. A' Biztos, embertelenkedni kezdett, 's azért is jó pos-levest kapott a' H. Asszornytól. Nem tudván el nyelni mérgét, panaszt ad bé a' Királynak, 's elég-tételt kíván betsületében lett meg-sértetéseért. — Fridrik ezt írta alája a' Biztos' panaszának: „A' materiák, a' Hertzegasszornyéi; a' taxát megfizetem én; a' poson-tsapás rajta marad azon, a' kinn esett — és én nem hihetem, hogy egy szép kéztől származott poson-tsapás betsteleníthetne.“

fem vólt, hogy valamelly rossz következése lehetne a' Leány - szurásnak, 's azonban dél után mindjárt kezdett dagadni a' karja — a' fene belé esett; 's harmad napra Szeretője nélkül maradt a' Kegyes — vagy leg alább eggyel kevesedett Szeretőinek a' száma.

Magyar Ország.

A' *Besztertze-Bányai* (nem *Zólyomi*) Gimnásiumban köz. rendes Tanítói Hivatalt folytató jó Hazánkfia T. *Grigely* József Úr (kinek példás igyekezetét magasztaltuk vólt már, az N árkusban) nagy buzgósággal lát hozzá, az Nemzeti Nyelvünknek tanításához; valamint a' nevendék Hazafiak is annak tanulásához, mint már szép elő - meneteknek ditséretes próbáját is adták ezen hónapnak 9-dikén, a' Deák Oskolák' Igazgatója N. és Főtiszt. *Plathy* Kánonok Úr' Palotájában: számos, és nevezetes Halgatóknak jelenlétében, 's tellyes meg elégedésekre. Ezen próba-tételnek alkalmatosságával, következő előjáró Beszédet tartott *Miosinai Benitzky* Lajos Urfi — ötödik Oskola' Tanítványa:

„Meg gondolván a' Magyar Nyelvnek hasznos, és *Magyar Országban* szükséges vóltát, addig is, míg kegyelmes Rendeléseket fogna tételni az erántt Ő Felsége; önnön magunktól, és a' Hazafiság' Lelkének indításából, a' Magyar Nyelvnek fundamentomos meg tanulására vetettük kedvünket; kiváltképpen, mivel mind a' Ns Vármegyék' nagyobb részének Ő Felsége eleibe tett terjesztéseik, mind pedig az Ország' Gyűlésén most egygyütt vólt Státusoknak és Rendeknek, a' Magyar Iffjúságnak jó nevelését tárgyazó feltételeik oda láttatnak tzelozni, hogy ezután az Oskolákban a' Magyar Nyelvre is taníttasson az Iffjúság, hogy illy módon ezen hasznos, 's édes Hazánkban szükséges Nyelv lassan lassan az egész Or-

Országban el terjedjen, és közönséges Nyelvvé váljon. Az ebben buzgóan tett, de az időnek rövidsége miatt tsekély előmenetelünket mai napon nyilvánvalóvá tesszük, 's egyfzersmind igérjük további igyekezetiinket, fel tett szándékunknak serényen való tellyesítésére. “

Austriai Belgyiom.

E' folyó hónapnak 11-dikén költ *Bruxellai* Levélből olvassuk, hogy 3. és 4-dik közt lévő éjtszakán parantsolatot vett légyen a' *Bergopzoomi* Kormányozó *Hágából*, a' Rendektől, hogy 24 óra múlva ki takarodjon *Vaneupen* (a' *Vandernoot* Tzimborássa) nem csak *Bergopzoomból*; hanem az egész *Marchionátusból* is. 5-diken el is hordta magát. Szökevény Baráti 's Követői is, a' kik vóltak, mind hasonló sorstól tartanak. Az a' hire, hogy rövid időn meg fog hirdettetni minden Tartományban *Hollandiának*, hogy semmi Pártost bé ne fogadjanak.

Az úgy nevezett *Közjó Barátnak Társasága*, 109 Levélből álló emlékeztető Irást tétetett közönségeslé, mellyben azt mutogatja 1.) hogy a' 3 Rendeknek mostani formájokban való léte, ellenkezik az *eredeti* Konstituzióval. 2.) Éppen meg nem felel annak a' tzélnak, a' mellynek eszközésére állittattak elő a' Rendek. 3.) Elő adatnak az utak és módok, hogy' lehessen ezen hibát meg orvosolni, a' Tartomány' polgári alkotványának leg kissebb meg-sértődése nélkül.

A' *Brabantzai* Rendeknek közelébbi Végzéseikből említettünk vólt már hármat I i árkusunkban. Im' e' következőket is azok közzül valóknak lenni írják. „Kérni kell Ö Felségét 1.) hogy azon Rendelést vegye vissza, mellynek ereje szerént minden Halottaknak a' Városon kívül kell temettetni. Hasonlóképpen 2.) az úgy nevezett *Dos spiritualis* eránt a' Klastromokra ment parantsolatot is. 3.) Hogy a' *Tongerlooi* Apátúr (*Vaneu-*

eupen) szabadon vissza mehessen a' maga Apátúr-
ságába,“

Frantzia Ország.

Mirabónak — annak a' széles tudományú, tűz-
eszü, hathatós ékesen-szóllású, 's a' Despotis-
must nem szenvedhető Mirabónak halálával,
le dült egy erős Oszlopa az új Frantzia pol-
gári Alkotványnak. Siratják is azt minden
Frantziák, — — — — —

— — — — — A' melly
két Rész ritkán férhet össze a' Nemzet Gyűlésében
értelem' dolgából egymással: együtt szomorko-
dott most a' Mirabó' halálán.

„Az erről való hir, éppen akkor érkezett
az Elölülőhöz, midőn egy olyan kérdés forgott
fenn, mellyet Mirabó vett vólt fel elsőben is, ki-
váltképpenvaló figyelmettségének tárgyaúl. Ez
az: „Meg kell e' hagyni továbbra is a' Szüléknek
hatalmokban, hogy ok, szabad tettzések szerént
rendelhessek el testamentomaikban, mi szállyon egy-
gyik Gyermekjekre, mi a' másokra? — A' szomorú
hir' vételevel, leg ottan félbe szakasztotta Tron-
chet Elölülő Úr a' tanátskozást, 's ekképpen szól-
lott: „Igen keserves kötelességet kell ma nekem
tellyesítenem.“ — Már ezen szókra, kezdett
mindjárt jajjal hangzani a' Gyűlés' Palotája. —
„Eppen most értem (így folytatta tovább beszédét
az Elölülő), hogy az idősb Mirabó Úr nints többé,
Meg holt kilentzedfel órakor. Azon gyakori örven-
detes helyben-hagyásnak bizonyságaira emlékeztetű
az Urakat, mellyekkel száma nélkül meg-tisztelték
az ő nagy talentomit, 's nemes iparkodásait, any-
nyit tesz, mint az ő sír-halmán, emlékeztető osz-
lopját emelni a' mi fájdalomunknak.“ — Barere Úr,
azt terjesztette a' Nemzet Gyűlése eleibe, hogy
írtná bé mostani fájdalomát a' maga jegyző-
könyvébe, és egy Deputátziót rendellyen, a' te-
metés' pompájára „Mindnyájan et-magynk“

illy

ily kiáltás lön mindenfelől, az utolsó feltételnek hallására. — *Liancourt* Úr, magasztaló Beszédet tartott, a' meg-hólttnak polgári virtusairól. — Ezentúl újra elő vetetett, az előbbeni tanátskozásnak tárgya. Minekutánna *Petion* Úr végezte volna szavait, fel ment a' hajdani *Autüni* Püspök az orátori Székbe. Nagy tsendesség 's várás volt az egész Palotában: „Még tegnap estve (így szólla a' Püspök) *Mirabó* Úrnál voltam; megélése felől nem lehetett többé semmi reménység; a' halál, egész erejében mutogatta rajta magát. Ki vette minden formájából; tsupán Lelkén nem vehetett hatalmat az én Barátomnak. Ezen utolsó gyászos szempillantásokban sem szünt meg ő közönseges Ember lenni. Kérdezte tőlem, mitsoda tárgy körül foglalatoskodik most a' Nemzet Gyűlése, 's midőn meg értette volna: ezen munkát adta kezembe, mellyet szerentsém lessz az Urak előtt el olvasni. Valahány jeleit fogják adni, ennek hallásával az Urak, a' magok helybe-hagyásoknak: mind az, eszünkbe juttathatja, melly prédára tett szert a' halál.“ — Most következett az említett Munkának olvasása, mellyet nagy megindulással 's helyben-hagyással halgattak *). — Más nap, úgymint Apr. 3-dikán, Követeket küldöttek *Páris* Városának külömbkülömbféle Szakasz.

*) *Hathatóssan meg mutatta Mirabó ezen Irásában, hogy az öröségeknék nyérése eránt, olly meghatározó 's ki-mérő Törvényekét kell hozni, a' mellyek szüktégtolenekké tegyék a' testamtomokat. „Természet ellen való dolog az (e' vagyon a' többek között az említett Irásban) hogy az Ember, létellel 's akarattal bírjon; midőn már nem egyéb, egy haszontalan névnel; hogy a' semmi, a' lételnek jussait akarja gyakorolni“ 's a' t.*

kasszai a' Nemzet Gyűlésébe, *Mirabó'* halálából vett szomorúságoknak ki nyilatkoztatására, 's egyfzersmind azon kívánságoknak jelentésére, hogy az említett Nagy Embernek halálát közönségesen gyászolja meg a' Nemzet; 's teste, a' Státus' költségén temetessék el, a' *szövetség' mezején.* — Tsak hamar azután, meg jelentek a' *Párisi Kerület'* Kormányzékének Tagjai is, kiknek képekben meg szállalt *Rochevoucault* Úr, 's minekutánna nagy ditséretet mondott volna a' meg-hólttról, 's annak az új változás' eszközlésében szerzett érdemeiről: azt terjesztette a' Nemzet Gyűlése eleibe, hogy valamint *Londonban* a' *Vestmünsteri* Apáturság vagyon rendelve, a' nagy Embereknek temető helyéül: úgy *Párisban* a' *Sz. Genoveva'* Temploma rendeltesék e' végre; *Mirabó'* hamvai helyhettesenek abba belé leg-először is; 's a' bé-menetel felibe ezen felülírás tétessék: *A' Nagy Embereknek, a' háládatos Haza.* — *Goupil* Úr azt mondotta: „Midőn *Newton* meg hólt, az ő teste, a' Királyok' testei közzé tétetett, 's a' felső Parlamentumnak négy Tagjai által vitétt — ez, egy nagy példa, mellyet egy nagy Nemzet adott.“ — Végre a' Nemzet Gyűlése azt végezte: hogy *Mirabeau-Riquetti Honorius* méltó azon tiszteletekre, mellyek a' Haza körül érdemeket szerzett Nagy Embereknek fognak rendeltetni; a' kérés' több részének meg vizsgálása pedig adódjék által a' polgári alkotványra ügyelő Tanátsnak. Ez, mindjárt bé adta más nap maga vélekedését a' Gyűlésbe. Mindenekben eggyező értelmét tette nyilvánvalóvá, a' *Párisi Kerület'* Kormányzékéével, 's következő kifejezésekkel élt: „*Egy Nagy Embernek hóltt teste, a' Státus' tulajdona; Mirabó' hóltt testéről is szabadságában áll tehát a' Státusnak rendelést tenni, bátor azt kívánta legyen is ő a' maga testamentomában, hogy Argenteuilben az Atya mellé temetessék*“ 's a' t. —

Ezen

Ezen vélekedés' fel-olvastatásának végződésével, köz-akarattal meg-állítottak a' Nemzet Gyűlésében ím e' következő határozások: 1.) A' Sz. *Genovéva'* új Temploma rendeltetett, a' *Frantzia Szabadság'* idejétől kezdve, a' Nagy Emberek' hamvainak bé-fogadására. 2.) Tsak a' törvénytévő Testnek van jussa reá meg ítélni, kik részletessenek ezen tiszteletben. 3.) *Mirabó - Riquetti Honorius*, méltónak esmértek ezen tiszteletre. 4.) De jövődöben nem részeltetheti egy Tagját is ezen tiszteletben, maga a' törvénytévő Test; hanem az utánna következő törvénytévő Test fog az erántt ítéletet tenni. 5.) A' melly kivételeknek (*exceptio*) helyek lehetne, némelley előbb meg hóltt nagy Emberekre nézve, mine-műek *Voltér*, *Ruffzó*, és egyebek: azokat a' törvénytévő Test fogja meg határozni. 6.) A' *Párisi* Kerület' Kormányfőkének köteleffégében fog állani, hogy a' Sz. *Genoveva'* Templomát ahoz a' véghez illendöképpen el készíttesse, a' mellyre rendeltetett; s a' bé-menetele felibe metzetteffe ezen szókat: *A' Nagy Embereknek, a' háláddatos Haza. (Aux Grandes Hommes; La Patrie Reconnoissante)*. 7.) Az alatt, míg el készülhetne a' Sz. *Genoveva'* új Temploma, *Cartesius'* hamvai mellé fog helyheztetni *Mirabó-Riquetti Honoriusnak* teste, a' Sz. *Genovéva'* régi Temploma Kriptájába."

Az Ülésnek, *de la Mark*, és *Frocheau* Urak' Irások' fel olvasásával szakasztotta végét az Elöl-ülő. Jelentették t. i. a' meg nevezett Urak, úgy-mint a' kiket a' maga testamentomának Végre-hajtóiúl rendelt vólt *Mirabó*, hogy délutáni 4 órákor fogna a' halotti pompa kezdödni. Ehez képest el végezte a' Nemzet Gyűlése, hogy délután Ülést ne tartson. — Soha talám, egy magános Embernek sem vólt még pompásabb eltemtetése, mint a' *Mirabóé*. Öfzve gyülekeztek

erre

erre, a' Nemzet Gyűlésének minden Tagjai; minden Kir. Ministerek; a' Párisi Kerület' Kormányzóke; Páris Városának, 's a' körül-belől fekvő helyeknek elől-keelő Férjiai; az úgy nevezetett *Konstitúció-Klubja*, vagy az új polgári Alkotvány Ötletseiből álló Társaság egészen — 's végre Páris Városa' mind a' 48 Szakállzainak Deputatusai. — Még a' Megyebéli Szegények is egybesereglettek ez nap reggel, 's köz akarattal arra határozták magokat, hogy minden jutalom kívánás nélkül, tiszteféget tegyenek jelenlétekkel a' meg-hóltinak. Minekelőtte meg indult volna a' halottas háztól a' gyászos Sereg: el vólt má' változtatva azon úttzának neve, a' mellyben *Mirabó* lakott vólt. Nem az előbbeni felül irás olvastatott már többé (*Ruë de la Chaussée d' Antin*) a' szegleteken; hanem *Ruë Mirabeau, le Patriote, A' Patriote Mirabó úttzaja*. — Estvéli 6 órakor lett a' meg-indulás, 12000 Katonák, 's Nemzeti Gárdisták által formáltt sorok között; hátul, 4000 Polgárok mentek, fekete ruhában. Reáment 200,000-re, a' mint írják, a' néző sokaságnak száma. A' Testet, 12 Kir. Granatérosok vitték. 8 órakor érkeztek a' Sz. *Eustachius*' Templomába, holott *Cerutti* Apátúr egy halotti dicséző Beszédet mondott. Ennek végződésével, szálvék adattak a' Templomon kívül; mallyeket viszontageltak belől a' Templomban a' Gárdisták. 10-edfél órakor, a' Sz. *Genoveva*' Templomába lett az indulás, a' melly bé vólt egészen feketével vonva. Minekutánna le-tétegett volna a' koporsó: meg kerülték azt párossan a' Nemzet Gyűlésének minden Tagjai, 's szenteltt vízzel meg hintették. — Az idő alatt, míg ezen tzeremonia végbe ment, ismét fok szálvék lövettek. — Ezen napon, bé vóltak zárva minden játék-néző helyek.

Az új Frantzia Értz-Pénz, következő formájúnak van meg-határozva:

Egyik oldalán lessz a' Király képe, illy értelmű felül-irással: *XVI. Lajos, a' Frantziák' Királya.* Az arany pénzeknek, 's talléroknak túlsó oldalokon, *Frantzia Ország' Géniussa* fog, egy Oltár mellett állva szemléltetni, 's a' józan *Okosság' Sceptrumával* (Ez, egy olly királyi páltza által fog ábrázoltatni, mellynek a' hegyén egy szem lessz ki formálva) Táblákra írja a' Konstitutiót. Az Oltáron lessz egy Kakas, úgy mint a' vigyázásnak; és egy tsemó vessző — az egyességnek és erősségnek jelentőjei. Alól e' lessz írva: *A' Törvények' Uralkodása.* Körös körül pedig, a' pénzek' karimáján: *A' Nemzet, a' Törvény, és a' Király;* — Az apróbb ezüst pénzek, tsak abban fognak az említett arany-pénzektől, 's talléroktól különbözni, hogy a' rajtok lévő Oltárról el marad a' kakas, és a' tsemó vessző. — A' réz pénzeknek hátulsó részeken, egy dárda fog keresztül menni a' tsemó vesszőn; a' dárda' hegyére pedig a' szabadság' süvege formáltatni; körös körül, tserfa-ág-köszorú. Az Elztendő, *arábiai* számokkal lessz fel jegyezve; 's a' mellett ki lessz téve a' *Frantzia Szabadságnak* is Elzten-deje.

Olasz Ország.

Velentzében, tiszteletére ment vólt a' *Nápolyt* Királynénak, maga két Fijaival együtt *Marht Pombellés,* a' ki Követ vólt *Frantzia Ország'* részéről a' *Velentzei* Közönséges Társaságnál; de mivel le nem tette a' polgári hitet: ki esett Követtségéből. A' Királyné, egész le-botsátkozással fogadta; annakutánna pedig egy Levéltartót küldött a' Markinak egyik Fiához, mellyben következő foglalatu Kir. Végzés vólt, hogy *M. Bombelles'* két Fiai 3000 aranyat fognak kapni
esz.

elzrendönként hóltok' napjáig ő *Nápolyi Felségétől*. Egyedül a' vagyon ki-kötve a' Végzésben, hogy ha meg találna változni a' *Frantzia* polgári alkotmány, következőképpen *Marki Bombelles* is vissza fogna állíttatni előbbeni tisztségébe: tehát azon esetre meg szünne az említett 3000 aranyból álló fizetés. Midőn meg hálálta volna *M. Bombelles* ezen nagy kegyességét a' Királynak, illy ki-fejezésekkel élt a' többek között: „*Király! oha sem fogom Felséged' jószágát elmémből ki-vetni.*“ A' Király, vállára tévén kezét a' Markinak, ezt mondotta: „*En sem felejttem el az Úr' tselekedetét.*“

Lengyel Ország.

Az Emberiségnek eleven érzésén, 's a' Haza' igaz szíveten — annak köz-javát tárgyazó buzgóságon -- fundáltt okosságoknak új bizonyosságát adták ezen Országnak Rendjei; a' Polgári Rendre nézve, Apr. 14-dikén megállított következendő Tzikkelyek által, melyeket mindjárt által is adtak, az Ország' polgári Alkotványára ügyelő Tanátsnak olly hagyomással, hogy azokat még bővebben dolgozza ki, 's minél előbb terjessze eleikbe a' Rendeknek. — A' Tzikkelyek ezek:

1.) Azon Jus, melly szíveten senki előbb árfomba nem tétethetik, hanem tsupán akkor, minekutánna ügye meg vizsgálván, a' Törvényfűk által ítéltetett arra (*neminem captivabis, nisi jure victum*) ki fog terjedni minden Városi Lakosokra, azokat ki véve, kikre törvényessen reájok bizonyosodott, hogy tsalárdúl adták fel adóságaik' ki fizetésére való elégtelenségeket; avagy tselekedeten kapattak. 2.) A' Kir. Városok, fel szabadíttatnak minden idegen törvény-szolgáltatás — nevezetessen a' *Palatinusoké, Starostáké,*

's *Burggráfoké* alól. 3.) Minden magános Városok, a' mellyek más nagyobb Városok' vidékén fekszenek, hasonlóképpen a' Nemeseknek 's Papoknak törvény-szolgáltatásaik is; a' belső bátorságot (politizáj) 's az igazságot tárgyazó dolgoknak el intézésére nézve, a' fő helynek magisztrátusától függésben fognak lenni. 4.) A' leg fővebb Városoknak (mellyek ezentúl fognak még megnevezetni) különös jussok leszz, bizonyos számú Követeiket küldeni oda, a' hol az Ország' Gyűlése fog tartatni. 5.) A' Rendek; el fogják ezen Követeiket egyenlőképpen osztani, az Ország' Kintstárjára, 's a' Politizájra ügyelő Kommissziók közzé, és a' Nagy-Kantzellárius' Törvénystékébe; holott a' Városokon; 's a' kereskedést tárgyazó dolgokban, ők is szintén úgy fogják voksaikat adni, mint a' több Tagok. 6.) Az ekként Biztosokká és Táblabirákká választatott Városi Követeeknek fizetések fog járni. 7.) Két esztendei szolgálatjok után, hivatalokból való ki-lépésekkor nemési rangra fognak minden taxa nélkül emeltetni. 8.) A' Polgári Rendből lévő Személyekkel minden Prelatúrák, Kánonokságok, és Prebendák közök lesznek; azokon kívül, mellyek nyilvánvaló ki-fejezéssel Nemesek' számára rendeltettek a' Fundálók által. 9.) A' Nemzeti Lovasság' Regimentjét ki véve, a' Köz-Társaságnak minden más Regimentjeiben szolgálhatnak a' Polgári-Rendből valók, 's Tifztségekre is léphetnek. 10.) A' kik Stabális Kapitányságra fel mentek, minden taxa nélkül meg fognak nemesítettni. 11.) Minden Státusi Hivatalokat is viselhetnek a' Polgári Rendből valók, 's érdemeik képeft fellyebb fellyebb fognak emeltetni. 12.) A' ki ezek közül, valamelly Kantzelláriának Igazgatójává lehetett, minden taxa nélkül Nemessé fog tétetni a' közelébb tartandó Ország-Gyűlése által. 13.) Meg engedődik a' Polgári Rendből valóknak, hogy

mia-

883

mindennemű jószágokat szerezhessenek, örökségben kaphassanak, 's azokat tulajdonképpenváló módon bírassák. 14.) Az olyanoktól soha sem kell meg tagadni, ha kívánnyák, a' Nemesléget, a' kik egy Várost, vagy egy Falut vezetnek magoknak. 15.) A' Kommissziókra fel osztatott Városi Követek, eleibek terjelzhetik az egybe se-reglett Kendeeknek, a' Városoknak közönséges, avagy különösen egy Városnak magános kívánságait. E' végett, minduntalan szabad bé-menetelek lessz nékiek a' Gyűlésbe. Bátran fel fedezhetik magok dolgaikat, 's kívánságaikat is, 's úgy fognak nézetni, mint más Deputátusok. 16.) A' fellyebb említett Személyeken kívül, 30 Polgárokat fog minden Ország Gyűlés fel venni a' Nemesi Rend közzé, 's ezen meg tisztelésben, azokra fog főképpen figyelmezeni, a' kik katonai szolgálatok, vagy valamely fabrikának fel-állítása, vagy tartománybéli termésekkel való kereskedés által érdemesekké tették magokat; avagy a' kiket egy Kerület, vagy Város különösen ajánl. 17.) A' kereskedésnek üzése, a' Polgárrá való létel ez vagy amaz Városban, 's valamely Fabrikának fel-állítása: nem fognak mostantól fogva a' Nemesiséghez illetleneknek itéltetni; sem a' Polgári Rendből valóknak betstelenségekre szolgálni. 18.) A' melly Nemeseknek Birtokok vagyon a' Városokban, a' Magisztrátus' törvény-szolgáltatása alatt fognak lenni, említett Birtokaikra nézve.

Török Birodalom.

Az itt következő Konstantzinápolyi Levelet, azért kívántuk közleni; mivel az nyilvánvalóvá teszi, minn mesterkedjen a' Nagybritanniai Udvar, 's mire törekedjen, a' Törökök mellett való nagy buzgólkodással:

h Nagy

„Nagy nyughatatlansággal várják itt, az Anglusok szándékjoknak ki meneteletét, melly is oda megy ki; a' mint hallik, hogy mind a' veres, mind a' fekete Tengeren szabad hajókázást nyervehesenek a' Perzsiától. A' veres Tengeren való hajókázást azért kívánják, hogy annál fogva, a' magok Indiai kereskedéseket a' Suezl szoros földön keresztül tehetnék; a' honnan által lehetne vinni portékáikat Alexandriába; ott újra friss hajókra rakni, 's Európába által szállítani = valami mint ugyan azon úton ismét el lehetne Indiába könnyű móddal takarítani, valami Angliából érkezne Alexandriába. — Anglia, nem tsuk a' maga Kandahári, és Bassorai Birtokait nevelhetné az által; hanem egész Perziára (ügymint a' hol most semmi más vetélkedő Társa nem volna) is ki terelészthetné a' maga kereskedését, 's fel vihetné a' fekete Tengerig; a' hol börtöket szándékozik az Asiai partokon fel állítani. — E' szerént az Angliai kereskedő hajók, a' veres, fekete 's közép Tengereken, az egész Török Birodalmat körös körül járhatnák. — Az ide való nagy kereskedő Ormeny Házak félnek már, hogy az Indiai kereskedésnek azon részétől, mellyet a' kövekkel, Schahl (Kaschemiri pamutból készült igen finom matéria, mellyben kivált az Anglusok nagyon bujálkodnak) 's más egyéb Indiai materiákkal, Kandahar, Bassora, 's Haleb Tartományain keresztül tettek volt eddig a' Török Tartományokba, meg folytattak. — Közönségesen az egész Európai Kereskedés változást szenved, ha el sül Angliá' kívánsága. — Semmi által nem juthatnának olly könnyen az Anglusok, Afrika' belsőbb részeinek ki tanulásához, 's az azokból vehető haszonhoz is (a' minn már régen igyekeznek) mint ha szert tehetnek; a' veres Tengeren való hajókázásra.“

Tudo:

Tudományi Dolgók.

Pozsonban, Ns Landerer Úrnál kerültek ki közelébb
a' prés alól:

Articuli Dietales Anni MDCCXCI. Cum speciali privilegio S. C. R. Majestatis. Posonii typis Ioannis Michaelis Landerer de Fűskut. In folio 15 árkus. Bétsben 54 kr. az árrá; a' Hazában pedig 38 kr.

Pesten, nem régiben jött világ eleibe a' következő
tzimü munka:

Antiquitatum, & Historice Sabariensis ab origine, usque ad presens tempus, Libri novem. Studio & opera Stephani Schoenwisner, AA. LL. & Phil. Doct. In R. Univ. Hung. Antiquit. & Rei Num. Prof. Publ. Bibl. Cust. Presb. Archidioeces. Strig. Pestini 1791. typis Matth. Trattner. 4-ed rétb. 384 óld. 23 rézre mettzett képekkel. Az árrá 3 for. 30 kr.

* * * * *

Triestbe az a' hir érkezett, hogy Morcában
(hajdan Peloponesusnak neveztetett) pestis kezd
uralkodni.

Küldjük az X x árkust, az Ország - Gyűlése'
Historiájából.

Költ Bétsben, April. 29-dik napján 1791.

